

Design

In deze terugkerende rubriek beschrijft Pieter Desmet inspirerende welzijn-gedreven producten en diensten die zijn ontworpen met en door studenten Industrieel Ontwerpen. Desmet is hoogleraar Positive Design aan de TU Delft. Met collega's en studenten van het Delft Institute of Positive Design exploreert hij hoe ontwerpers een positieve bijdrage kunnen leveren aan het welzijn van individuen en gemeenschappen.

Billy Cash: sparen voor geluk

■ Pieter Desmet

Geld maakt niet gelukkig. Of toch? Onderzoek heeft aangetoond dat het onze activiteiten zijn die ons gelukkig maken, niet de producten waarmee we ons omringen. Een nieuwe tv, smartphone, keukenmachine, een nieuw paar schoenen of een auto: dat alles maakt ons kortstondig blij, maar het gelukseffect is niet blijvend. Activiteiten en de nieuwe ervaringen die we daarmee opdoen hebben een veel langduriger effect op ons geluk. Met andere woorden, als je wilt investeren in je geluk, besteed je geld dan niet aan nieuwe producten maar aan nieuwe activiteiten en ervaringen. Maar hoe zit het dan met sparen? Bijna iedereen spaart of heeft wel eens gespaard. Kan de activiteit van het sparen bijdragen aan ons geluk? Ontwerper Santiago De Francisco Vela ontwierp een digitale spaarpot waarmee sparen een diepere betekenis krijgt.

Sparen is de activiteit van 'het apart houden voor later'; het opzij leggen van een deel van je

inkomen om het in de toekomst aan iets uit te geven zonder te hoeven lenen. Kinderen sparen traditioneel met een spaarpot. De pot maakt het sparen letterlijk tastbaar: de fysieke aanwezigheid motiveert om door te sparen en het gewicht is een directe indicatie van de voortgang. Volwassenen sparen veelal digitaal, bijvoorbeeld met internetbankieren. Digitale spaarpotten zijn efficiënt, maar ze missen de tastbare kwaliteiten van het spaarvarkentje.

Betekenis van sparen

Santiago had zich als doel gesteld een vorm van digitaal sparen te ontwerpen die kan bijdragen aan het geluk van de spaarder door het sparen weer tastbaar te maken. In zijn onderzoek kwam hij tot drie kerninzichten. Stel, je spaart voor een nieuw paar hardloepschoenen. Het eerste inzicht was dat het sparen betekenisvoller wordt als tijdens het sparen de relatie met het spaardoel ervaarbaar wordt gemaakt: de hardloepschoenen. Het tweede inzicht was dat het 'ding op zich' de spaarder niet gelukkig maakt, maar de activiteiten die iemand gaat

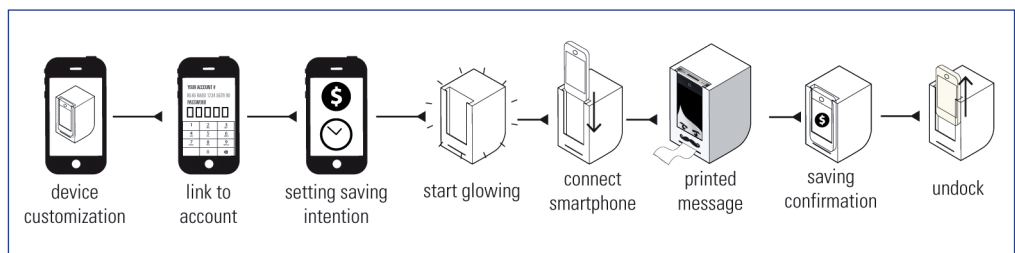
Figuur 1. Sparen als een bron van geluk

ondernemen met dat product: de activiteit hardlopen in plaats van de schoenen op zich. En het derde inzicht was dat de bijdrage aan geluk vooral wordt bepaald door de specifieke positieve kenmerken van die activiteiten voor de spaarder: het plezier van het buiten sporten, het gevoel van fitheid naderhand, de voldoening van het hardlopen met vrienden, of wellicht een combinatie hiervan. Op basis van deze drie inzichten kwam Santiago op het idee om een spaarpot te ontwikkelen die je stimuleert om tijdens het sparen bewuster te worden van de manieren waarop datgene waarvoor je spaart gaat bijdragen aan jouw persoonlijke welzijn.

Sparen tastbaar maken

Het ontwerp heet Billy Cash: een combinatie van een basisstation (Billy) en een smartphone-app (Cash). Zodra je je smartphone in Billy zet, verandert deze in een spaarpot. Billy Cash

helpt je het sparen te organiseren. Je kiest een karakter en voert je spaardoel en spaartijd in. Billy geeft je het overzicht van de voortgang van het sparen en motiveert je om je doel te halen. Maar hij gaat verder dan dat. Hij begeleidt je in het ontdekken van de diepere betekenis van het product (of ervaring) waarvoor je spaart, in termen van wat je ermee gaat doen, hoe het je leven gaat verrijken, en welke persoonlijke waarden het representeert. Om de zoveel tijd print Billy kleine labels uit met vragen die je stimuleren na te denken over de betekenis van je spaardoel. Bijvoorbeeld: 'Welke persoonlijke talenten en vaardigheden ga je met je hardloepschoenen benutten en ontwikkelen?' 'Hoe gaan je hardloepschoenen je creativiteit stimuleren?' 'Kun je met je hardloepschoenen iets bijdragen aan de gemeenschap?' 'Wat kun je leren van je hardloepschoenen?' Door reflectie te stimuleren, helpt Billy Cash je om de werkelijke waarde van je spaardoel te ontdekken.

Figuur 2. Billy Cash maakt digitaal sparen tastbaar

Figuur 3. Met prikkelende vragen stimuleert Billy Cash de diepere betekenis te ontdekken van het spaardoel

Santiago De Francisco Vela ontwikkelde Billy Cash als afstudeerproject voor de masteropleiding Design for Interaction aan de TU Delft. Het project was een eigen initiatief van Santiago in samenwerking met het Delft Institute of Positive Design (DIOPD) en Rabobank NL met als doel te exploreren hoe sparen kan bijdragen aan geluk. Begeleiders: Pieter Desmet en Mafalda Casais (TU Delft). Een filmpje van Billy Cash is te zien via: <https://vimeo.com/101157931>
Meer informatie: www.diopd.org

Sparen voor geluk

Santiago heeft zijn Billy Cash door verschillende mensen laten testen. Billy bleek hun spaargedrag sterker te beïnvloeden dan hij had voorzien. De prikkelende vragen stimuleerden om na te denken over de noodzaak van hun spaardoelen: is dit product wel echt de moeite waard om voor te sparen? Sommige gebruikers kwamen tot het inzicht dat hun spaardoel waarschijnlijk minder aan hun geluk zal bijdragen dan ze bij aanvang hadden gedacht. En dus pasten ze hun spaardoelen aan. 'Ik hoef eigenlijk helemaal geen nieuwe televisie; ik ga sparen voor een reis naar Brazilië!' Sparen als bedenktijd – en zo helpt Billy je je geld uit te geven aan datgene waar je daadwerkelijk gelukkig van wordt. ■